

מדינת ישראל
הכנסת הראשונה

שנ/אט*

פרטי כל מס. 47/ג

מלישיבת ועדת הכספים שהתקיימה ביום א'
י"ז אדר ב', תשי"א - 25.3.51 בשעה 9.00,
בתל-אביב.

ברוכים:

חברי הועדה:

ד. צ. פנקס - היו"ר
י. אפרתי
י. נדר
א. בהיר
א. ח. גניחובסקי
א. גרנות
ש. דיין
א. הרצפלד
פ. נפתלי
ט. סנה
י. רוקח
ב. רפטור

מוזמנים:

א. קפלן - שר האוצר
ד"ר בורגמן - הממונה על הכנסות המדינה
מר זגלי - החשב הכללי
מר הניג - היועץ המשפטי של משרד האוצר
מר מנדלסון - מנהל אגף המכס והבלו
מר ספיבק - מטעם האוצר.

מר אילון - מזכיר הועדה.

סדר-היום:

הצעת החקציב לתקופה אפריל-ספטמבר 1951.

פותר את הישיבה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

בסוף הישיבה הקודמת, מאחר שהחלטנו שהתקציב הוא ל-6 חדשים, קבלנו משר-האוצר את ההצעה שהתקציב יהיה בסך של 34,550,000 ל"י. הייתי רוצה ששר-האוצר ישלים את המספרים בקשר לאגף המזון ולמפעלי-התחבורה, על-מנת שנדע מהם הסכומים שההכנסות מסתכמות בהם. נדמה לי, כי השנה לא יוכנס לתקציב הסכום הקשור למידורים שונים עם אנגליה.

הסכום לתשלום פנסיה לפקידים מסתכם השנה ב-400,000 ל"י.

א. קפלן:
שר האוצר

היו"ר ד.צ. פנקס:
כידוע לי הוסיפו למפעלי תחבורה סכום של 4,800,000 ל"י, ולמזון - 2,000,000 ל"י. יוצא, איפוא, שההכנסה מסתכמת אצלנו ב-4,850,000 ל"י.

החלטנו להוסיף עוד כ-500,000 ל"י למס-ההכנסה. אני עוד אתן אחר-כך חלוקה של 1,200,000 ל"י.

א. קפלן:
שר האוצר

היו"ר ד.צ. פנקס:
יוצא, איפוא, שסכום ההוצאות מסתכם אצלנו ב-42,750,000 ל"י, שזה 50% מההוצאות של השנה הקודמת. מס-ההכנסה יהיה - 12,500,000 ל"י, מכס - 5,000,000 ל"י, דלק - 3,000,000 ל"י, בלו-שבק - 4,250,000 ל"י, בלו-משקאות - 2,200,000 ל"י, בלו-שונות - 2,800,000 ל"י, מחקר - 2,800,000 ל"י.

מס רכוש - 1,150,000 ל"י, מס רכוש-עירוני - 900,000 ל"י, מס רכוש-חקלאי - 150,000 ל"י. בולי-הכנסה - 700,000 ל"י, דמי רשיונות - 700,000 ל"י.

ההכנסה מדמי-רשיונות ב-11 חדשים אלה, היתה כ-1,000,000 ל"י.

א. קפלן:
שר האוצר

היו"ר ד.צ. פנקס:
הכנסה משרותים - ספרי-אחוזה - 1,000,000 ל"י. את אשר רשום בחוברת שלפנינו - זה היה התקציב ל-4 חדשים ומסודר לפי האומדן. עתה אנו מנסים לבסס את המספרים על המציאות. המציאות היתה שספרי-האחוזה נכנסו במשך ששת החדשים האחרונים - 820,000 ל"י. הכנסות משרותים - שרותים שונים - 800,000 ל"י, לעומת 600,000 ל"י שנקבעו בשנה שעברה.

מס שבח מקרקעים - 400,000 ל"י, מס עזבון - 50,000 ל"י, הכנסות שונות - 400,000 ל"י. סיכום ההכנסות כפי שרשמנו אותן עתה הוא - 35,750,000 ל"י, עתה עלינו להוסיף 2,000,000 ל"י להכנסות מאגף-המזון, ו-4,800,000 ל"י הכנסות ממפעלי-תחבורה. כן יש להוסיף 200,000 ל"י - הכנסות מן הממשלה הבריטית לתשלום הפנסיה לפקידים. יוצא, איפוא, שהסיכום עתה הוא 42,750,000 ל"י.

במעיקף ההכנסות ממפעלי-תחבורה, קיבל האוצר את הערכת המשרד, משום שעליהם לעבוד בגבולות ההכנסות שלהם.

א. קפלן:
שר האוצר

היו"ר ד.צ. פנקס:
 כל ההכנסות האלה מחושבות לחצי שנה. יוצא, איפוא, שהסך-הכל הוא - 26,309,250 ל"י. התקציב של השנה הקודמת היה - 63,000,000 ל"י, ההוצאה היתה - 49,800,000 ל"י, חינוך אז הופיע בסכום אחד של - 4,000,000 ל"י, אחר-כך הוספנו לחינוך - 603,500 ל"י. זהו התקציב המתוקן.

עתה הגדלנו ב- 5,000,000 ל"י את תקציב הבטחון. יוצא, איפוא, שההוצאה היא - 38,309,250 ל"י. ההכנסה היא - 42,750,000 ל"י. נחסיר מההכנסה את ההוצאה ונקבל רוזבה של - 4,000,000 ל"י בערך, רוזבה זו היא פרט לרוזבה הבלתי-מנוצלת. סכום ההוצאה יגדל עוד ב- 5,000,000 ל"י.

א. קפלון:
 אני כבר סידרתי איזה שהוא חשבון של ההוצאות בקשר עם חלוקת הרוזבה.

א.ח. גביחובסקי:
 אינני מבין מדוע יש לנתח את התקצוב, לשם מה יש להגדיל את המספר של מפעלי-תחבורה, וכן הדבר לגבי פוזיציות שונות אחרות, כגון: הענקות. יש לחשוב על הרושם שדבר זה יעשה בצבור. בראשונה הבאנו תקציב ל-4 חודשים, עתה אנו מביאים תקציב ל-6 חודשים, ולא די בזה - אלא שאנו מגדילים את התקציב. הן פוזיציות אלה תכוסינה בלאו-הכי.

אשר לענין הענקות - לדעתי, יש צורך בדיון מיוחד. תקציב מתבטא בהוצאות, ואם ההוצאות מתכנסות, אין להכניס זאת בתקציב הכולל. אינני רוצה לעשות רושם רע על הקהל בראותו מספרים בשנית, אני רוצה למנוע את הרושם הפסיכולוגי הזה.

א. קפלון:
 שר האוצר
 לראשונה הבאנו תקציב ל-4 חודשים שהיה בסך של - 24,800,000 ל"י. עתה החלטנו שיש להביא תקציב ל-6 חודשים - ברור שהתקציב גדל, נוסף לכך, הוספנו את תקציב הבטחון.

י. רוקח:
 אשר למס-ההכנסה - אני מבין שהוא בנוי על שותפות עם האוצר. עם הגדלת המשכורת, במצב האינפלציוני שלנו כיום, יש לשלם כ-40% למס-ההכנסה, כלומר אין כל טעם בתוספת משכורת, אם יש לשלם סכום ביכור ממנה למס-ההכנסה.

א. קפלון:
 שר האוצר
 אין זה נוגע לפועלי-תעשייה. משכרתם השנתית היא בערך בגבולות של 800 ל"י לשנה, משכרת זו נחשבת עדיין על הדרגות הנמוכות של מס-ההכנסה. כך שדבר זה אינו נוגע לפועלים, אלא לאנשים העובדים במקצועות חפשיים.

י. רוקח:
 ראיתי מקרים רבים שכאשר מעלים את המשכורת יש לתת כ-40% למס-ההכנסה. נשאלת השאלה, אם כדאי להעלות את המשכורת. יש להביט על דברים אלה בהרחבה יתרה, ולא לראות את הדברים לפי הקו האינפלציוני.

אינני יודע היכן להכניס זאת, אולם אני מציע שסמ ההכנסה יהיה בהתאם לניכויים שהצענו, כלומר שלא - 250 ל"י תהיינה משוחררות אלא - 350.

אשר למס-מותרות - ישנם מצרכים חיוניים, שלדעתי, יש לשחררם מס. בשנה האחרונה הלכנו בכיוון זה ותקנו כמה תקנות בקשר לכך. אשר למס רכוש-עירוני - הייתי רוצה שסמ זה יוכפל ויימסר לעיריות. על-כן, אני מציע להוציא את זאת מכאן.

זהו ענין סידורי, ולא נוכל להוציא
דבר זה מן התקציב.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מציע לעשות מס זה פרוגרסיבי יותר
ולמסדו לידי העזריות, אינני רואה כל

י. רוקח:

טיבה מדוע לא לעשות זאת.

אשר למס שבח מקרקעים - אני מציע
להגדילו ב-10% ולמסדו זאת לידי העזריות. אשר להכנסות - דא, טלפון -
הייתי רוצה לדעת מי מחליט על תשלומים אלה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מודיע שלפני כשנתיים מונתה ועדה
שעליה היה לספל בכך, ובראשותו של

מר רוקח. אולם, אני מוכן לקחת עלי תפקיד זה.

י. רוקח:

לפי שעה קיים תהליך אינפלציוני,
ויש לשלם עבור טלפונים, מכונניות,
ואין איש יודע מי מחליט על כך, ואיש בינוני אינו יכול לשלם תשלומים
אלה. רשיונות אלה עולים כיום סכומים גדולים מאד.

אשר לנמלים - הייתי רוצה לדעת אם סכום
זה הוא נטו, כלומר לאחר תשלום לעובדים, למבליים ולטכנים.

א. ספלן:
שר האוצר

סכום זה הוא ברוטו.

היו"ר ד.צ. פנקס:

בעמוד 88 של החוברת הקודמת ישנו
פירוט של מעיף הנמלים.

י. רוקח:

לפי מיטב ידיעותי, הסכומים הם הרבה
יותר גדולים. מ-1.5.50 היתה תוספת
מסויימת לנמלים. מ-1.1.51 היתה תוספת שבייה, כלומר היתה הגדלה של
40% בערך, דבר זה עלול להביא להגדלה בסכומי הפריקה לטובה. זה יכול
לעלות ל-60 גרוש פריקה לטובה, ואם פורקים 2 מיליון טונות, או
מטעינים כמות כזאת, זה עלול להביא להגדלה במיליון ל"י בערך. אני
רוצה להפנות את תשומת-לב הועדה, כי התוספות הן גדולות מאד.

אני רוצה לסכם את דברי ולומר, כי
אם נשאר את מס ההכנסה כטו שהוא, ללא תקונים, אנו עוזרים לאינפלציה,
שר האוצר צריך להיות מעונין להפסיק את האינפלציה, מאשר לקבל עוד
אי-אלו מיליוני לירות. אני חוזר ומדגיש זאת, משום שבשיחות עם
פועלים, אני שומע את התמרדרויותיהם.

י. ברך:

הייתי רוצה לדבר עתה מנקודת-מבט אחרת.
אצא היום, יום א', ואם בכוונת האחראים
להעביר את התקציב עד יום ה' בנקר - יש צורך שהתקציב, עם כל ההסתיגויות,
יהיה על השלחן כבר ביום ג'. אם כך הדבר, אם זוהי הכוונה, יש לי
כמה שאלות "נאיביות", האם הקואליציה לשעבר עומדת מאחורי הצעה זו?
אם הקואליציה עומדת מאחורי הצעה זו, על חברי הכנסת רפטור, רוקח
ועוד, להביא את הצעותיהם, בצורת הסתיגויות, משום שאין להם סיכויים
שהן תתקבלנה. אם אין רוב קבוע מאחורי הצעה זו - דוגם התקציב דיון
דציני ומפורט בוועדה, ואם נתחיל בדיון זה, אין תקווה שנגמור אותו עוד
השבוע, ואז יהיה צורך, בתקציב לחודש ימים.

• ברר:

ואם אנו נכנסים לדיון על התקציב, יש לדק
בתיקונים לחוק סס-ההכנסה, ~~ההכנסה~~ ולראות
אם זהו גורם אינפלציוני או לא. דיון כזה ידרוש זמן רב ולא נוכל
לסיימו תוך זמן כה קצר. לא דברתי לגופו של ענין, כי רציתי שנקבע
החלטה מעשית לגבי הפרוצדורה בקשר לתקציב.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אשר לשאלה מי עומד מאחורי ההצעה הזו -
כלומר אם יש לה רוב או אין, דבר זה עושים
על-ידי סנין הקולות. ואני מזכיר שהיו הצבעות שונות, והתברר שלכמה
הצעות השה רוב. אשר לענין התקציב שנקבע ל-6 חדשים - הרי הצעה זו
קבלה רוב, שתקציב זה ל-6 חדשים הוא 50% מהתקציב המתוקן של השנה
הקודמת. כמה פוזיציות בתקציב של השנה הנוכחית נקבעו כבר, ואחת
מהן כבר נקבעה - זה תקציב הבטחון. חברי הועדה יכולים להציע הצעות
שונות כגון: חבר הכנסת רוקח הציע הצעות שונות בקשר להצנקות
לרשויות המסומיות, ואנו קבלנו החלטה במקרה זה, לא לעשות משהו יוצא
מן הכלל.

נוסף לכך קבענו שאת התוספת הדרושה למשרדים
השונים נרשום בסכום כולל שיחולק על-ידי ועדת הכספים - תוספת זו
היא בסך של - 4,000,000 ל"י. כן, קבענו שהחוק המלווה את התקציב יהיה
כתוב, שאם יהיו, לפי הצעת הממשלה, סכומים בתקציב, שלא יהיה צורך
להוציא אותם, כגון: שיכון לחיילים, ועדת הכספים רשאית, לפי הצעת
הממשלה להעביר אותם לתוספת הכללית וממנה אפשר יהיה לחלק אותם לסעיפים
שונים בהתאם לצורך.

לדעתי, יש כל אסיכויים לגמור את הדיון,
ואין זה מובע מכל חבר להביא הצעות אחרות. עוד ביום ג' האחרון
בקשתי את חברי הועדה להגיש לי את ההסתייגויות.

אשר לחוקים, שחבר הכנסת רוקח נגע בחלק
מהם - עלי לציין, כי היתה לנו מעין קריאה ראשונה בועדה, ועוד
נצטרך לחזור ולדון בהם ולראות אם ישנן הצעות נוספות. אולם, כל
חברי כול, גם עתה להציע את הצעותיו. זהו המצב הפרוצדורלי בקשר
לתקציב, ואני חושב שנוכל להביא את התקציב בזמן הצרוש לפני הכנסת.

ג. רפטור:

לחבר הכנסת ברר יש רצון מיוחד להביא תקציב
תקציב לחודש ימים. אנו נוכל להביא את
ההסתייגויות שלנו לכל היאוחר מחץ בבוקר, אנו נגיש תקציב שנתי ונעמיד
אותו להצבעה. אנו נביא הצעות מקבילות לסעיפי ההוצאה וההכנסה. כן
נציע הצעות תיקון לחוקים שונים כגון: חוק סס ההכנסה. את כל זה
נביא מחר בבוקר.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אני חושב שזה יכביד את תביאו רק ספר
בבוקר את הצעתכם, זה גם קצת מאוחר, פרט
אם אתם חושבים שהצעתכם לא תקבל.

מ. סנה:

אנו מביאים תקציב של - 100,000,000 ל"י.

היו"ר ד. צ. פנקס:

רציתי, כי הינן נסיים את הדיון על התקציב
הרגיל, ומחר נקריש את הישיבה לתקציב
הפיתוח. חושבני, כי את תקציב הפיתוח לא נוכל להביא בפני הכנסת.

אנו מספלים עתה בטעיפי ההכנסה. כן נצטרך
לטפל היום בנוסח החוק המלווה את התקציב.

י. רוקח:

אשר לסעיפי ההוצאה - גם פה יש לי הסתייגויות.
אני חושב, שאי-אפשר לקבוע את סכום ההכנסה
בטרם שנקבעו ההסתייגויות לחוק, ובטרם שנודע מהו הסכום שמכניסים להכנסה.

ש.ב. ספולן:
שר האוצר

אני הייתי ~~מזכיר~~ מציע להצביע עתה אם אנו נכנסים לדיון בחוק מס-ההכנסה, או שדוחים את הדיון לתקציב הבא, אם נחליט ~~בדבר~~ לא להכנס עתה לדיון בנושא זה - יגישו החברים הסתייגויות ולא נצטרך לדון על כל סעיף וסעיף. אם נחליטים שכן נכנסים לדיון - יש להצביע כל סעיף וסעיף. אם נחליט שאין נכנסים עתה לדיון בחוק זה - אזי נוכל ~~ל~~ עם ערעוריו של חבר הכנסת דוקח.

היו"ר ד. צ. פנקס:

האם יש לחבר הכנסת דוקח להציע סכום נוסף על הסכום שהציע למס-ההכנסה בשיעור של 12,500,000 ל"י. אני מבין שסכום זה הוא תוצאה מחישוביו השונים, אך כדי לרשום ~~מל"י~~ ~~הסכום~~ זה הכרחי, ~~כדי~~ לרשום ~~הסתייגות~~ ~~ל~~ ~~הסכום~~.

אשר לדברי חבר הכנסת גניחובסקי - עלי לצייין, כי מפעלי תחבורה זהו משק סגור, ואין להשאיר לו סכום שלא יוכל לעבוד לפיו. אם, למשל, במקום 4 מיליון ומשהו למפעלי תחבורה ברשותך 3 מיליון ומשהו לא יוכל המשרד לשלם משכורת לעובדיו, ולעשות את כל פעולותיו. לכן, אני חושב שיש להשאיר את הסכום שנקבע עתה ולא לכתוב סכום שהוא דחוק מן האמת.

א. ח. גניחובסקי:

אפשר להוסיף סכומים אלה מתחת לקו, כי אני רוצה למנוע את הרושם הקשה של שני תקציבים.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אמנם ישנה אפשרות לרשום סכומים אלה מתחת לקו, אך אין כל אפשרות שלא לרשום בתקציב הובלות.

י. בדר:

אני מציע להקטין את ההכנסות של מס-ההכנסה ב-1,000,000 ל"י ולהקטין את מס מותרות ב-800,000 ל"י.

ס. סנה:

אני מציע לקבוע למס-ההכנסה לחצי שנה סכום של 20,000,000 ל"י.

היו"ר ד. צ. פנקס:

לפני ישנן הצעות אחדות בקשר למס-ההכנסה: (1) 12,500,000 ל"י - הצעת הממשלה. (2) 11,500,000 ל"י - הצעת חבר הכנסת בדר. (3) 12,000,000 ל"י - הצעה זו מסר לי עתה חבר הכנסת דוקח. (4) 20,000,000 ל"י - הצעת חבר הכנסת סנה.

הצבעה

בעד	12,500,000 ל"י	למס-ההכנסה	8
בעד	11,500,000 ל"י	"	1
בעד	12,000,000 ל"י	"	1
בעד	20,000,000 ל"י	"	2

מחליטים:

לקבוע סך של 12,500,000 ל"י למס-ההכנסה.

היו"ר ד. צ. פנקס:

האם החברים שהצעותם לא התקבלו רוצים לרשום להם הסתייגות?

החברים:

כן!

הסתגרות

לחברי הכנסת: דוקח, סנה, בדר.

אני מציע לקבוע למכס, - 6.000,000 ל"י.

ט. סנה:

ה צ ב ע ה

בעד - 5,000,000 ל"י למכס - הרוב
1 - " " 6,000,000 - בעד

ט ח ל י ט י מ

לקבוע - 5,000,000 ל"י למכס.

ה ט ת י י ג ר י ר ת

לחבר-הכנסת סנה.

אני מציע לקבוע לדלק - 4.000,000 ל"י.

י. בדר:

ה צ ב ע ה

בעד - 3,200,000 ל"י לדלק - הרוב
.1 - " " 4,000,000 - בעד

ט ח ל י ט י מ

לקבוע - 3,200,000 ל"י לדלק.

ה ט ת י י ג ר י ר ת

לחבר-הכנסת בדר.

ט ח ל י ט י מ

לקבוע 4,250,000 ל"י לבלו-טבק,

ו- 2,200,000 - לבלו-משקאות.

אני מציע לקבוע למס-מותרות - 3,000,000 ל"י.

ט. סנה:

אני מציע לקבוע למס-מותרות - 2,700,000 ל"י.

י. רוקח:

מר סנדלסטון:
רציתי להביא בפניכם כמה מספרים: בחודשי ינואר-
פברואר שנה זו, קבלנו מס-מותרות כ-1,000,000 ל"י,
בחודש סרץ בקבל למעלה מ-600,000 ל"י. למט זה היו קשיים אובייקטיביים
רבים, אנו נעבור עתה, בקשר למס זה, לשיטה של תעודות וקבלות. המצב
הנוכחי בקשר למס זה, ללא כל שיפורים, נותן לנו כחצי סיליון ל"י לחדש.

אני מציע לשחרר מס-מותרות מכשירים פדגוגיים,
ספרי-לימוד ומכשירים לאטנויות חפשיות, כגון:

י. רוקח:

לצדירים ולפסלים.

היו"ר, ד.צ. פנקס:
לאחר ששמעתי את דברי מר מנדלסון, יש לי הרושם שההכנסה מס מסותרות יכולה להיות יותר גדולה מ-2,800,000 ל"י. נדמה לי, כי אי-אפשר לשנות את הסכום עד תומו, אולם אנו יכולים להשאיר פתח פתוח לשינויים יותר מדוייקים בקשר למס זה.

א. ספלן, שר האוצר:
בחודש אוקטובר קבלנו מס זה 381,000 ל"י, בנובמבר - 342,000 ל"י, בדצמבר - 388,000 ל"י. אני מקווה שישאר לנו עודף מס זה. לכן, הייתי מציע שהיושב-ראש של הועדה יודיע שאם יתברר שיש עודפים בהכנסה זו, תעבור ההכנסה לתקציב הבטחון או לתקציב הפיתוח, אבל לא להוצאות.

י. בדר:
אני מציע לקבוע למס-מותרות - 2,000,000 ל"י.

היו"ר, ד.צ. פנקס:
לפני ישנן הצעות אחדות בקשר למס-מותרות:
1. הצעת הממשלה היא - 2,800,000 ל"י;
2. הצעת חבר-הכנסת רוקח - 2,700,000 ל"י;
3. הצעת חבר-הכנסת סנה - 3,000,000 ל"י;
4. הצעת חבר-הכנסת בדר - 2,000,000 ל"י.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הממשלה לקבוע למס מותרות - 2,800,000 ל"י - הרוב					
1 - ההצעה לקבוע למס-מותרות - 2,700,000 ל"י	"	"	"	"	"
1 - " " " " " " " " " " " "	"	3,000,000.-	"	"	"
*1 - " " " " " " " " " " " "	"	2,000,000.-	"	"	"

מ ח ל י ט י מ :

לקבל את הצעת הממשלה ולקבוע למס-מותרות - 2,800,000 ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ו ת

לחברי הכנסת: רוקח, סנה, בדר.

י. רוקח:
אני מציע, בקשר למס רכוש עירוני להיב את העיריות לגבות מס זה ולעשותו ליותר פרוגרסיבי.

היו"ר, ד.צ. פנקס:
בששת החדשים האחרונים נגבה מס בגובה של 990,000 ל"י. עתה הצעת הממשלה אוסרת לכתוב - 1,150,000 ל"י, כלומר זו תוספת של 15% בערך. אשר להצעתו של חבר-הכנסת רוקח להעביר מס זה לרשות העיריות - ענין זה צריך לבוא בסעיף אחר.

מ. סנה:
יתכן שיש צורך לחוקק חוק חדש שהעיריות יכולות לגבות מס זה.

י. רוקח:
הייתי רוצה לדעת מהי ההוצאה לגביית מס הרכוש העירוני?

ו"ר ברגמן:
עתה יגבו באותם המשרדים שגובים את מס הרכוש העירוני גם את מס הארנונה, וזה בערך 5,5% מהסכום שגובים, זה קרוב ל-150,000 ל"י לשנה.

כפי שראיתי, תעלה גבייתם הארנונה בטכומים
די ניכרים, ועל-כן הייתי מציע לבטל זאת.

י. דוקח:

יתכן והצעתך על ביטול מס זה תתקבל, אבל
לא יתכן שתתקבל הצעתך למסור אותו לעיריות.

היו"ר, ד. צ. פונקס:

לפי הערכת התקציב של השנה הקודמת, מסי הרכוש
כללו גם את מדור ההערכה, והגבייה הכללית היתה

א. ספלן, שר האוצר:

בסך של 108,000 ל"י.

אני מציע להעלות את שני המסים של הרכוש:
העירוני והחקלאי ל-2,000,000 ל"י לחצי
שנה. ולקבוע את מס הרכוש העירוני ל-1,850,000 ל"י.

ט. סנה:

ה הצ ב ע ה

- בעד ההצעה למחוק את מס הרכוש העירוני ולהענידו לעיריות 1 -
- " ההצעה לקבוע את מס הרכוש העירוני בסך של 1,800,000 ל"י בערך 1 -
- " הצעת הממשלה לקבוע את מס הרכוש העירוני בסך של 900,000 ל"י - הרוב.

ה ס ת י י ג ו י ר ת

לחבר-הכנסת סנה.

החקלאי

אני מציע לקבוע את מס הרכוש החקלאי בסך של 600,000 ל"י. ההצעות שלנו קשורות
בשינויים בחוק, ועד כמה שתהיה לי אפשרות אעשה זאת, נאם לא אניא זאת
בצורת רזולוציות.

י. בדר:

ה הצ ב ע ה

- בעד ההצעה לקבוע את מס הרכוש החקלאי בסך של 600,000 ל"י - 1
- " הצעת הממשלה להעמיד מס זה בגובה של 150,000 ל"י - הרוב.

מ ח ל י ט י מ :

לקבל את הצעת הממשלה ולקבוע מס זה בסך של 150,000 ל"י.

ה ס ת י י ג ו י ר ת

לחבר הכנסת בדר.

אני מציע לקבוע את ההכנסה מבולי-הכנסה ב-50,000 ל"י פחות, כללמר להעמיד הכנסה

י. בדר:

זו בסך של 650,000 ל"י.

ה הצ ב ע ה

- בעד הצעת הממשלה לקבוע את ההכנסה מבולי-הכנסה בסך של 700,000 ל"י - הרוב
- בעד הצעה לקבוע את ההכנסה מבולי-הכנסה בסך של 650,000 ל"י - 1

מ ח ל י ט י מ :

לקבל את הצעת הממשלה ולקבוע את ההכנסה
טבולי הכנסה בסך של 700.000 ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ר ת

לחבר הכנסת בדר.

אנו עוברים לדמי רישיונות.

היו"ר ד. צ. פנקס:

א. קפלן-שר האוצר:
בחדש אוקטובר קבלנו מסך זה 100.000 ל"י,
בחדש נובמבר - 118.000 ל"י, בחדש
דצמבר - 110.000 ל"י, בחדש ינואר - 162.000 ל"י, בחדש פברואר -
100.000 ל"י. יהא, איפוא, כי קבלנו בחדשים האחרונים קרוב ל-1650.000 ל"י.

היו"ר ד. צ. פנקס:
לדעתי, יש לקבל ממשרד התחבורה את מספר
המכוניות והתעריפים השונים, כדי שנוכל להעריך
את הסכום שיש לקבוע הסנה. עתה מודיע לי חבר הכנסת רוקח, כי הוא מציע
להעמיד את ההכנסה מדמי רישיונות על סך של 1.000.000 ל"י.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הממשלה לקבוע את ההכנסה מדמי
רישיונות בסך של 700.000 ל"י - הרוב.
בעד ההצעה להעמיד מס זה על סך של
1.000.000 ל"י - 1

מ ח ל י ט י מ :

לקבל את הצעת הממשלה ולהעמיד את ההכנסה
מדמי רישיונות על סך של 700.000 ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ר ת

לחבר הכנסת רוקח.

י. בדר:
אני מציע להעמיד את ההכנסה מספרי אחוזה
בסך של 1,500.000 ל"י.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הממשלה להעמיד את ההכנסה מספרי אחוזה
על סך של 1,000.000 ל"י - הרוב.
בעד ההצעה להעמיד הכנסה זו על סך של
1,500.000 ל"י - 1

מ ח ל י ט י מ :

לקבל את הצעת הממשלה ולהעמיד הכנסה זו מספרי
האחוזה על סך של 1,000.000 ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ר ת

לחבר הכנסת בדר.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אנו עוברים להכנסה משרותים שונים.

א. הרצפלד:

מה זאת אומרת "שרותים שונים"?

א. קפלן:

שר האוצר.

הכנסה זו באה מאגף התיכנון, האוצר, בריאות, משרד החוץ; משרד הדתות, משרד מסחר ומעשיה, משרד המשטרה, ובעיקר ממשרד המשפטים. ב-11 חודש אלה ישנה הכנסה ~~משמרת~~ מסך של 1.110.000 ל"י, ממשרד המשפטים קבלנו בערך 700.000 ל"י.

י. רוקח:

האם סכום זה כולל גם אישפוז?

מר זגני:

כן.

מ ח ל י ט י מ:

לקבל את הצעת הממשלה ולהעמיד את ההכנסה משרותים שונים על סך של 700.000 ל"י.

י. גר:

אני מציע להעמיד את ההכנסה מגביות על חשבון הלואות ורכוש ממשלתי על סך של

10.800.000 ל"י.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת הממשלה ביחס לגביות על חשבון הלואות - הרוב.
בעד ההצעה להעמיד סכום זה על 10.800.000 ל"י - 1.

מ ח ל י ט י מ:

לקבל את הצעת הממשלה.

ה ס ת י ל י ג ר י ר ת

לחבר הכנסת בדר.

א. קפלן-שר האוצר:

ההלואות שנתנו הן ל-30 חודש ורק בעוד שנה וחצי הן תתחלנה להכנס לאוצר המדינה.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אנו מדברים עתה על ההכנסה לחצי שנה. בסכומים אלה מופיעים אותם הסכומים שאנשים משלמים על חשבון המלואה האמריקאית.

א. קפלן, שר האוצר:

ההכנסה מהמילונות מופיעה בחקצי הבטחון או הפיתוח ואני כותב זאת: הכנסות ממילונות.

י. רוקח:

הסכום שנקבע על-ידי הממשלה למס שנה מקרקעים, נראה לי כקטן. זה מס המתחיל מ-10% ומגיע עד ל-40%, ועל-כן נראה לי כי עליו להיות יותר גדול.

שב/א.ט.

ועדת הכספים
25.3.51

א. קפלן, שר האוצר:

בעת הדיון על התקציב אציע לסתום כמה חודרים, משום שהתברר שישנם אנשים שאינם משלמים את המס כהוגן, ולעתים קרובות ישנן הברחות עצומות של מס זה.

י. רוקח:

אני מציע להוסיף 10% מכל תשלום, לשלטונות המקומיים.

היו"ר, ד.צ. פנקס:

לי נראה, כי הסכום הוא קטן מדי כדי להאחז בו ולהתווכח עליו. נביח, שנקבע שההכנסה לשנה מסמט שבה-מקרקעים היא 3,000,000 ל"י, יוצא, איפוא, שכל הרושיות המקומיות תקבלנה סכום פעוט מאד.

א. גרנות:

אני רוצה לשאול את חבר-הכנסת רוקח אם סידור זה יש בו כדי להגדיל את

בניית המס?

י. רוקח:

כן.

א. קפלן, שר האוצר:

אפשר לקבל החלטה מעין זו, אבל מחוץ לתקציב, כמו שעשינו זאת בקשר לשני

האחוזים של מס הרכוש.

היו"ר, ד.צ. פנקס:

על מכירות ישנה ביקורת של הרשויות המקומיות על-ידי כך שהן מקבלות 2%, ודורשות מהאנשים הקונים לומר את האמת.

השאלה של הישוב מס שבה מקרקעים היא מסובכת מאד, כי קיימת גם שאלת הרבית. אינני יודע אם הרשויות המקומיות תוכלנה להעזר בכך. הסכום של 400,000 ל"י למס שבה מקרקעים הוא, הסכום המתאים לזה שהיה בשנה שעברה.

א. גרנות:

אני מציע שנבדוק מס זה, ואם יש בו כדי לעזור לרשויות המקומיות, יש לעשות

זאת.

ס. סנה:

הצעתי היא שנשנה את השם והתוכן של מס זה ונכתוב: מס עליית ערך הנכסים, ולהעמידו על סך של 2,500,000 ל"י, אין בכונתי דוקא רק למקרקעים, אלא גם לנכסים.

היו"ר, ד.צ. פנקס:

אני מציע לחבר-הכנסת סנה להצטמצם בסכום הקיים, ולא להביא עתה סכום חדש על-יסוד חוק חדש, אלא להציע סכום אחר, אם רצונו בכך, בניגוד לסכום הקיים.

ס. סנה:

משום כך אני מציע למחוק את הסעיף הזה ולהכניס במקומו סעיף: מס עליית ערך הנכסים בסך של 2,500,000 ל"י.

א. קפלן, שר האוצר:

בעיני לא נראה הצעה זו, משום שאני רוצה שישלמו גם מניירות-ערך של אפ"ב,

למשל.

שב/אט.

ועדת הכספים
25.3.51

י. רוקח:
אני מציע לקבוע את מס שבח מקרקעים ולהעמידו על סך של 500,000 ל"י ו-20% ממנו ילך לרשויות המקומיות, כי הן הדואגות לשבח המקרקעים כגון: כבישים.

א. קפלן, שר האוצר:
אף אני טוכן לקבל את ההצעה ולהעמיד סכום זה על סך של 500,000 ל"י.

הצבעה

בעד ההצעה להעמיד את ההכנסה מס שבח מקרקעים על סך של 500,000 ל"י - הרוב
" ההצעה להעמיד הכנסה זו על סך של 2,000,000 ל"י - 1.

מחליטים:

לקבל את ההצעה הקובעת את ההכנסה מס שבח מקרקעים לסך של 500,000 ל"י.

הסתריגורית

לחבר הכנסת סנה.

פ. נפתלי:
עדיין לא ברור לי אם אנו מוסיפים להוצאות שאינן משוריינות לתקציב הבטחון, אם יש לנו עודפים בלי הגדלות נוספות, האם הם הולכים לתקציב הבטחון. אני רוצה להסביר את התנגדותי שאנו מצביעים בצורה כזאת על חצי מיליון ל"י, משום שאין לי הבטחון שזה מכוון אך ורק לסעיף זה.

היו"ר, ד.צ. פנקס:
לפי שעה אנו קבענו רק את האומדן. אנו עוברים למס העזבון שהוצע להעמידו על סכום של 50,000 ל"י.

מחליטים:

לקבל את הצעת הממשלה ולהעמיד את מס-העזבון על סך של 50,000 ל"י.

מר זנגי:
הצעת הממשלה אומרת להעמיד את ההכנסה מהכנסות שונות על סך של 400,000 ל"י. בסכום זה מופיעות גם התרוטות מחוץ-לארץ.

ס. סנה:
האם זה מס רווחים עודפים, או מס רווחי יתר?

א. קפלן, שר האוצר:
בניח, ומישהו הרוויח לפני שנה עשרת אלפים ל"י והשנה הוא סרוויח עשרים אלף ל"י, עליו לשלם מעשרת אלפים הל"י הנוספים מס לפי דירוג אחר.

ס. סנה:
אני מציע להעמיד את ההכנסה מהכנסות שונות על סך של 2,500,000 ל"י.

פ. נפתלי:
אם אנו מחליטים להכניס שינויים במס-ההכנסה, יתכן ואני אצביע יחד עם חבר-

פ. נפתלי:

הכנסת סנה. אבל נדמה לי שקבלנו החלטה שאין להכניס עתה שינויים במס-
ההכנסה.

היו"ר ד.צ. פנקס: כאשר נדון בחוק מס ההכנסה, אז נדבר על-כך.
אך עתה דבר זה מחייב את מציע ההצעה להביא
גם חוק חדש.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה לקרא לסעיף הכנסות שונות בשם "רווחי יתר"
ולהעמידו על סך של 2,500,000 ל"י -
1 -
2 - נגד

ס ח ל י ט י מ :

שלא לקבל את הצעת חבר-הכנסת סנה, ולא לשנות את
שם הסעיף ולא את הסכום.

ה ס ת י י ג ר י ר ת

לחבר-הכנסת סנה.

היו"ר ד.צ. פנקס: אנו עוברים לסכומים שמתחת לקו הראשון,
אנף המזון של משרד החקלאות שקבענו לו
מכום של 2,000,000 ל"י. ישנה הצעה להגדיל מכום זה, אולם עלינו
לשקול את הדבר כי עלינו להחזיק ולשמור על המצרכים החיוניים לבל
יעלה מחירם בהתאם להגדלת המחירים בעולם.

א. ספלו. שר האוצר: זוהי הצעתנו, וזוהי הערכתנו לשנה שלימה,
ולא יכולים להיות שינויים גדולים. מסמך
אחיד קבלנו שני מיליון ורבע ל"י, מחיטה מקומית - 100,000 ל"י,
משפרים לקמח - 225,000 ל"י, משעורב כנגב - 200,000 ל"י, מירקות-
קיץ - 210,000 ל"י. הסכומים האלה יחד נתנו 3,115,000 ל"י. הכנסה
את הפרשים היו משלמים מהמחיר העצמי, למכירת קמח-לבן - 1,300,000
ל"י. לקפה, לסוכר, לגלוקוסה - 250,000 ל"י, ובכל זאת נשארה
רזרבה מהשנה הקודמת של קרוב לשני מיליון ל"י. בידינו היו כ-
3,500,000 ל"י והוצאנו כ- 3,150,000 ל"י. הקפיצה הגדולה ביחס
לקמח היא מפני ההתייקרות, ואנו עדיין נמצאים בדיון מה לעשות אצאצא
אם העריכו עתה ל-6 חדשים את הסכום ב-3 מיליון ל"י, כלומר חצי
מיליון ל"י לחדש. יש וחושבים כי ההכנסה תהיה יותר קטנה, כי רוצים
גם להקטין את ההכנסה מסמך-לבן. אמנם המחיר של הקמח הלבן עלה, אבל
אם רוצים להשאיר את המחיר כמו שהוא, יוקטן הריווח באופן אוטומטי.
אבל אין עדיין החלטה בקשר לכך, זה נמצא עדיין בבירור במשרד החקלאות.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני מסער שהמכום של 2,000,000 ל"י לחצי
שנה יחייב את המשרדים השונים לחפש סכומים
נוספים, והם אצאצא יקחו את הסכומים האלה מהתייקרות הלחם הלבן.

ס. סנה: מהו הסכום הדרוש לביצוע התכנית כולה של
הרחבת הייצור החקלאי?

י. אפרתי: ניתנו שתי סובסידיות: לנגב ולהתיישבות החדשה,
אנו נתנו כ- 450,000 ל"י מקרן זו.

א. קפלון, שר האוצר: הם הגישו לנו תקציב-השקעות בסך של עשרה מיליון וחמש מאות אלף ל"י, זה מופיע אצלנו בתקציב הפיתוח. הם לא ביקשו כל סובסידיות. הבעיה היא עתה כיצד לשלם את הפרשי המחירים ביחס לחוץ-לארץ.

א. הרצפלד: אם נכתוב שאנו מקציבים לאגף המזון 3 מיליון ל"י, האם זה סחייב אותם למצוא את האפשרויות האלה, מבלי להוריד מאיזה סט שהוא, והוא יצטרך להשיג זאת בעקיפין, כדי לכסות את הסובסידיה? אך אם יש הודעה מטעם שר האוצר או מטעם משרד החקלאות, זה נותן את האפשרות למצוא את הסכומים הדרושים ואז אפשר להגדיל את הסכום ולהעמידו על 3 מיליון.

י. בדר: אני רוצה לדבר על ענין ההענקות האלה, על קרן ההשואה הנמצאת בידי משרד המסחר והתעשייה, וקרן הפרמיות הנמצאת בידי משרד האוצר, הדורשת מהיבואנים אחוז מסויים, כלומר יש לי יחס חיוני לכל הדברים האלה, ולכל הסובסידיות לחקלאות הניתנות לצרכים אלה. אך הצד החוקי של ענינים אלה הוא לא לגמרי בסדר. אין לתת את האפשרות לאיזה עובד שהוא במדינה להחליט מה יהיה מחיר הקפה או מחיר הסוכר, כי אין כל הבדל מהותי בין תוספת כוזאת לבין מס מותרות, לדעתי זה אותו דבר, זהו הדין לגבי כל הדברים האלה. לא אחת דרשתי להסדיר זאת באופן חוקי, על-ידי החלטות פרלמנטריות, כי אין לתת סמכות זו בידי האדמיניסטרציה. לכן, אני דורש כי מחוץ להענקות אלה תופיע גם קרן הפרמיות וגם קרן ההשואה. התקציב שלנו בנוי בצורה כוזאת, שאנו מכניסים לתוכו את כל ההכנסות ואת כל ההוצאות. לדעתי, יש אחת ולתמיד להסדיר זאת.

א. קפלון, שר האוצר: קשה כקריעת ים-סוף לעשות סדר. אני מציע לדחות את הסדר לזמן מסווד יותר. אני מציע לחבר-הכנסת בדר לעשות "טריידינג אקפא"נט" ולראות כיצד מסווד דבר זה במדינות אחרות. כאשר אנו קובעים סכס, אנו קובעים אחוז אטא מסויים מבלי להתחשב עם המחיר, כן גם פה ניתנה הרשות לשחרר סכומים מסויים. כאן המצב הוא שאין לנו קניות במחירים דומים, הגיע המצב לידי כך שלמרות חוזה בינלאומי על מחיר החיסה, עליך למפרע לקבוע מהי ההשואה, וזהו הקושי.

אשר לשאלה מדוע אינני מכניס את קרן הפרמיות לתקציב - לשאלה זו יש צד פורמאלי וצד אטאטאטא פוליטי. הצד הפורמאלי הוא שאין לקבל את הכסף, לפי החוק שר האוצר רשאי לקבוע, מדי פעם בפעם, את מחיר המטבע. אני קובע את מחיר המטבע ליבוא לשורה של מצרכים בגובה של 2%-6% - זהו הצד החוקי. אני משתמש בכך על-ידי נתינת פרסיות. הקושי הוא שאינני רוצה שפרמיות אלו תיכנסנה לתקציב, היה מקרה שהיה לנו משפט נגד קבוצת יהלומנים, כיון שיהלומנים מביאים מחוץ-לארץ, הוריע העורך-דין שלהם שאם בביא את הדבר לידי משפט, הוא יעלה את ענין הפרמיות. המסקנה היא, כי לפי החוק בארצות-הברית, אם משלמים בעד סחורה מסויים, הנקנית בארצות-הברית, פרמיה, היא גובה סן היבואן נוסף למכס הרגיל סכום לפרמיה. כיון שיהלומנים אנו מביאים מארצות-הברית, היינו נאלצים לחסל את המשפט, ומסיבה זו אם נכניס את הפרמיות לתקציב באופן גלוי - זה סכניס אותנו לסכך של בירורים עם ארצות רבות. לכן הבאתי את הדבר בפני ועדת הכספים. ויהיה לי גרעון, ואני אצטרך להביא זאת בפניכם. אולם, אני עומד על כך, מתוך כל הסיבות האלה שרשות זו תהיה רק אדמיניסטרטיבית.

אני רוצה להוסיף ולומר שאת הפרמיות נותן לא את האוצר, כי אם ועדה בינמשרדית הדנה בכל מצרכי היבוא, ובכל מקרה קונקרטי היא מחליטה, ואנו נותנים את הפרמיה לערך המוסף, לא לכל ערך הסחורה, ועד גבול של 25%, אבל 25% אנו נותנים רק לעתים רחוקות מאד. בוועדה זו יש לאוצר רק נציג אחד, למרות שהאוצר אחראי בעד זה, אך כל הועדה שייכת, למעשה, למשרד המסחר והתעשייה, והם מחליטים על כך. לפי שעה לא קרן מקרה שאינני מוסיף פרמיה זו, אני אמנם שואל שאלות, אך הועדה היא היא שקובעת את הקו.

פ. נפתלי:

אני רוצה שנדע שהגדלת הסכום לקרן ההשואה אינה ענין קל, והחברים הדברים בכך בקלות רבה, כאן דובר על -2,000,000 ל"י, ויש הרוצים להגדיל את הסכום ל-3,000,000 ל"י - צריך יהיה לחפש מקורות לכך. ואז מתברר, שבצדק, שאין מקבלים פס מותרות מצדכני מזון, פס מותרות למצדכני מזון הולך דרך קרן זו. פה צריך להיות השיקול לשווי מסקל, ואנו קבענו -2,800,000 ל"י למס מותרות, כלומר הכוונה לכל הדברים שאינם מזון. עתה באה הצעה להגדיל את קרן ההשואה והעמידה על -3,000,000 ל"י. יוצא, איפוא, שאנו נטיל פס מותרות על מצדכני מזון שאינם חיוניים ממדרגה ראשונה, ופס מותרות זה יהיה יותר גבוה מאשר על דברים אחרים.

הצעתי היא: שנקבע עתה את הסכום ונעמידו על -2,000,000 ל"י, ובהמשך הדברים, אם יהיה צורך לשנות, או להוסיף בדרך בכך מחדש.

א. בהיר:

הבאתי בחשבון את חישוביו של שר האוצר, ואני רוצה לעבור תקופה מסוימת ללא עליית מחירים על לחם ושמן ועוד מצרכים חיוניים, תוך תקווה שאנו נגיע לאיזה שהוא הסדר על אספקת מזונות לפי מחירים לא של השוק החופשי, אלא לפי מחירים המתקבלים על הדעת. אני מוכן להכניס תיקון שנכתוב את הסכום של -3,000,000 ל"י משני הצדדים ונרשום שההוצאה צריכה להיות מותאמת להכנסה. זה נותן אפשרות לאגף המזון לפעולה חופשית, אם לא יוכל לקבל הקצבה מספיקה טעיפי התקציב. ואם נצטרך לתת הקצבה נוספת לאגף המזון - נביא זאת לבפדור בוועדה. הייתי מאד רוצה שאגף המזון יוכל לקיים את המחירים תוך סידורים פנימיים ולא להעלותם.

ש. דיין:

כבר ברור, כי יהיה צורך בתוספת גדולה לקרן זו מפני שאיננו רוצים להטיל על הצרכנים העלאות נוספות, ויש הכרח להגיש את המזון במחירים המקובלים. גשם לא היה השנה, וגם אם יהיה גשם, תבואות חורף כבר לא יהיו לנו. כן, ברור לי, כי גם אם יהיה עתה גשם לא תהיה חיטה ונצטרך להוסיף סכומים ניכרים לקטח וחציר, ודברים אלה נדאי שלא יהיו לנו. כבר התחילו לקצח את החציר לפני הזמן, ולא יהיו לנו תבואות להזנה - דבר זה נובע ללול ולחלב. אין קש, ואין במה להאכיל את הפרות, ויהיה הכרח להעלות את מחיר החלב. חציר וקש אין, ואף תבואות קיץ אינני יודע אם יהיו לנו. משום שכאשר יש גשם, אחר-כך אפשר להעלות במידה מסוימת את רטיבות הקרקע. ועל-כן ברור, כי לא יהיו לנו תירס וגרעינים לעופות. כן הדבר בקשר לירקות. המעינות ריקים ממים. אמנם, יש מעינות עמוקי תהום שיש משמים, אך ברוב המעינות אין די מים, כדי לגדל ירקות שלמים לשובע. יתכן, ויהיה צורך להעלות את מחירי המעינות ולהגיד לצרכן שעליו לשלם זאת. לדעתי, כדאי להעלות את מס המותרות, ועל-ידי-כך לא להעלות את מחיר כוס החלב לילד. מכל מקום כבר ברור, כי השנה תהיה שנת בצורת.

פ. נפתלי:

המדובר הוא בקרן ההשואה המכוונת למצרכי מזון אחרים.

ס. סנה:

טוב שהקדים אותי חבר הכנסת דיין, משום שהוא הסביר בייתר בקיאות את ההנמקה. כשאלה זו עלינו לחרוג מהנוהג של השנים הקודמות, כי אנו רוצים בתקציב מאוזן. על-כן צריך סכום הסובסידיות צריך להיות כסכום הגביות מהצרכנים, זו תהיה מעין הסלת מס מותרות על מזון ותבואה התייקרות בדרך אחרת.

אני מציע, לגבי ההכנסות, לקבל את הצעת שר האוצר. אני מציע להטיל מיסים ישירים בסכום של -1,500,000 ל"י.

א. הרצפלד:

המקור של חבר הכנסת סנה אינו בטוח, ועלינו ללכת בצעדים בטוחים יותר. המקור האחד - זו היא קרן ההשואה. אולם, חסר לי למסקנתי, האם קרן הפרמיה נמצאת בתוך הסכום? האם סכום זה יתכסה באיזה שהוא אופן או לא? מכל מקום אין לבטל דבר זה.

אם הפרדסנות מכניס סכומים מתאימים נוכל
לכסות את התקציב ואם לא, נצטרך לדרוש תקציב

א. ספלן - שר האוצר:

נוסף.

אשר לדברי חבר הכנסת בדר בקשר לכך מי זכאי
להטיל את הדברים האלה, לפי החוק הקיים
שהונח לפנינו יש לממשלה, לנציב העליון, אפשרות להטיל את התשלומים האלה,
בסוכן החוקי יכול היה אחד מן השרים להחליט על כך. בענין הפרטיות, אותו
שר שהוא הסותר המרכזי למטבע זר, הוא ינסה להשיג את הסכומים הדרושים
על-ידי מכירת הוולוטה במחירים מיוחדים.

הי"ר ד.צ. פנקס:

השאלה היא אם ענין זה צריך להכנס לתקציב
או לא? היה רצוי שלא להכנס עתה לדיון, משום שהוא צריך להיות קצר.
ההצעה המתוקנת של הממשלה קובעת שנים וחצי מיליון לירות, ואם יהיה צורך
בסכומים נוספים יביא האוצר הצעות נוספות, בין אם הן תלכנה לכיסוי
ההוצאות ולאן דוקא מקרן זו, ובין אם הן תלכנה בכיוון אחר. אנו מדברים
על סכום ההכנסה של קרן זו שהוא מסך של שנים וחצי מיליון.

הצעתי היא להוריד משנים וחצי מיליון ל"י
לירה אחת.

י. בדר:

ה צ ע ה

בעד הצעת הממשלה לקבוע סכום של שנים וחצי מיליון ל"י
- ה ר ב
בעד הצעת חבר הכנסת בדר לקבוע סכום של שנים וחצי מיליון
ל"י, פחות לירה - א ח ד

מ ח ל י ט י מ

לקבל את הצעת הממשלה ולהעמיד סכום זה
על שנים וחצי מיליון ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ו ת

לחבר הכנסת בדר

מ ח ל י ט י מ

לקבל את הצעת הממשלה בקשר לסעיף גביות על
חשבון הסכמ עם אנגליה בסך של 400 אלף ל"י.

אשר לסעיף: הכנסה מסעלי תחבורה - אני
מניח שהאוצר יגיש את הפירוט לפי שלשת
ורדיו, הסכום של סעיף זה הוא

הי"ר ד.צ. פנקס:

הסעיפים: דואר טלפון-טלגרף,
4.800.000 ל"י.

אני מציע להוריד לירה אחת מהסכום של
4.800.000 ל"י.

י. בדר:

אני מציע להקטין את הסעיף הזה ב-10.000 ל"י.

י. רוקח:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת בדר - א ח ד
בעד הצעת חבר הכנסת רוקח - א ח ד
בעד הצעת הממשלה להעמיד סך-
זה על 4.800.000 ל"י - ה ר ו ב .

ס ח ל י ט י מ

לקבל את הצעת הממשלה ולקבוע את הסכום
לסעיף: הכנסה מפעלי תחבורה על סך של
4.800.000 ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ר ת

לחברי הכנסת: בדר ורוקח.

י . בדר:

לדעתי, יש עוד כמה וכמה סעיפים שיש להכניסם
לתקציב. בתקציב הראשון היתה מקדמה לארנובה,
אבל עתה מסי הארנובה אינם תאוריה ויש להכניס סכום זה לתקציב. בהתאם
לחוק תקציב רשות הפיתוח, תקציב זה מוכרח להופיע בשני הצדדים של התקציב
שלנו.

אשר לסעיף האפוטרופוס לנכסי נפקדים, אינני
מתכוון לכספים שהאפוטרופוס גובה לטובת הנפקדים, את המנגנון המשתלם
מהכספים שהוא גובה, אלא הם הסכומים המוצאים לאדמיניסטרציה של האפוטרופוס
ומוכרמים להכנס לתקציב משני הצדדים. ואין כל סיבה מדוע המנגנון של
רשות הפיתוח יהיה מצא בתקציב, והמנגנון של האפוטרופוס לא יהיה. המנגנון
של האפוטרופוס של רכוש האויב נמצא בתקציב של משרד המשטחים.

א . קפלן - שר האוצר:

מכל שלש ההצעות האלה נראית לי ההצעה
להכניס את הארנובה לתקציב, אני רק פקפקתי
להעלות את התקציב. בששה חדשים הוצאנו מפעולות הגבייה לאדמיניסטרציה
110.000 ל"י. לפני שנה לא הכנסתי את הסכומים האלה לתקציב שהוא אושר
כבר וההוצאה תהיה רק בתקופה אחרת. ~~בשנה~~ להכניס את הוצאות התקציב
יש צורך בתקנון שאף הוא מריץ לבוא לאישור בפני הועדה, כך שאינני יכול
לעשות זאת בלעדיכם. לפי שעה הולך ומוקם האפרט ורק אחרי מספר חדשים
נוכל לבחון את הדבר.

אשר לענין רשות הפיתוח - רק הנוקר בזכרתי
בכך והחלטתי לפנות אליכם. אשר לענין האפוטרופוס על הרכוש הנטוש - אני
מתנגד לעצה שניתנה כאן. המצב הוא כזה שכל ההוצאות של הרכוש הנטוש
מתכנסות על-ידי ההכנסות בהתאם לחוק, כמו שמתכנסות ההכנסות של הרכוש
האויב. אינני מייעץ להכניס עתה סעיף על האפוטרופוס, אך אין זאת אומרת
שאינני מוכן להביא בפניכם את ההכנסות וההוצאות. פה יש דבר מענין
מאוד, אינני יכול לומר בוודאות, שאם אך נדמה לי, שגם תקציבו של האפוטרופוס
על רכוש האויב המתכסה סך ההכנסות.

הי"ר ד.צ. פנסס:

אני רוצה לומר לגבי הארנובה, נראה לי
שאם יש לרשום את ההוצאה בתקציב וזה בהתאם
לחוק הארנובה, כי שם אמרנו מועדת הכספים תקבע את התקציב האדמיניסטרטיבי
והוא יתכסה מההכנסות של הארנובה עצמה. אך יש לי שאלה משפטית, אם את
הארנובה עצמה יש לרשום בתקציב, כלומר את סכומי הגבייה? אני מוסיף
ואומר שבחוק כתוב שכספי הארנובה יהיו קרן מיוחדת כי היא יכולה להשאיר
קרן נבדלת. אני כשלעצמי מאוד הייתי רוצה שבתקציב יופיע משהו שמחייב
לא רק את גביית הארנובה, אלא איזה שהוא תשלום של גביית הארנובה, אפילו
אם יהיה צורך באיזו שהיא מיקדמה בשביל לשלם זאת. אנו איננו יודעים
עדיין איזה סכומים שייגבו שאותם יש לרשום בהכנסה, אולי חצי מיליון ל"י
כגבייה ראשונה במשך ששה חדשים כך שבענין הארנובה נרשום 55.000 ל"י

י. רוקח:

אפשר להכניס הוצאה בצורת מקדמה לקרן הארנונה.

היו"ר ד. צ. פנקס:

אני רוצה לחלק את השאלה לשני חלקים: א) להכניס בהכנסה את הסכום הדרוש לכיסוי ההוצאות האדמיניסטרטיביות, ובצורה זו אנו מכניסים חוקיות מסויימת, והחוק מחייב לכתוב שזה בא מהארנונה לכיסוי ההוצאות. ב) השאלה היחידה היא שסכום זה צריך להופיע משני הצדדים. אפשר לתת את הסכום הכולל ואם תמצאו לנכון תפרטו את ההוצאה. על כל פנים זה צריך להיות בתקציב.

אם יש החושבים שכספי הארנונה מופיעים כקרן מיוחדת וחושבים שאין לערבב זאת בתקציב אני מציע לחשוב שאין להוציא דין וחשבון מיוחד על כך. אני גורס להסכים לכך שיש לרשום סכום זה מתחת לקו.

א. קפלן:
שר האוצר

אולי נחליט שלא מסכפים וחושבים זאת לקרן מיוחדת?

היו"ר ד. צ. פנקס:

אני מקבל את ההצעה הזו. מפעלי תחבורה, כרגע מוכרחים להיות בפנים, כי גם הם פקידים הממשלה ולא יסכימו לקבל משכורת מתחת לקו. ~~אני רוצה שנקבע את הסכום, אני משער שאפשר לקבוע 55,000 ל"י לארנונה.~~

א. ח. גניחובסקי:

אני מציע שזה לא יופיע בכלל בתקציב, שאם לא כן אני מסתייג.

מ ח ל י ט י מ:

לקבל את ההצעה האומרת שיש להקציב לארנונה 55,000 ל"י.

ה ס ת י י ג ר י ר ת

לחבר הכנסת גניחובסקי.

א. גרנות:

מבחינה פסיכולוגית לא טוב לכתוב סכום גדול מדי.

היו"ר ד. צ. פנקס:

בהתאם לחוק תקציב הפיתוח - על תקציב זה לבוא בפני הכנסת, והיא יקבע על ידי ועדת הכספים.

שני האפוסטרופסים האחד לנפקדים והאחד על רכוש האויב - גם כאן יש קושי, כי הם פקידים המדינה ומקבלים את משכורתם מהכנסות האפוסטרופוס. אני מציע מאחר שאין לנו הצעת תקציב של האפוסטרופוס לברר את השאלה הזו בנפרד, ואם יתברר שזה שייך לתקציב הרגיל של המדינה, אז נוסיף סכום מסויים לכך, כי עדיין לא שוכנענו שזה צריך להיות בפנים. האפוסטרופוס על נכסי נפקדים ועל רכוש האויב מקבלים מס מתוך השילומים.

א. קפלן שר האוצר:

יש כיסוי להוצאות מכסימום עד 5%.

י. בדר:

מכל מקום ברור שהאפוסטרופוס גובה לטובת המדינה סכומים מסויימים והם צריכים להיות בתקציב. לכן, אני מציע, שהסכומים המוקצבים לאפוסטרופוס על נכסי נפקדים ועל רכוש האויב ייכנסו לתקציב משני הצדדים לבל נשכח אותם. אני אמנם, לא הייתי מציע דבר כזה בתקציב שנתי רגיל.

היו"ר ד. צ. פנקס:

קשה לקבל את הצעת חבר הכנסת בדר, כי היא כבר חורצת את הדין, כי עדיין לא החלטנו שאמנם זה מוכרח להיות בפנים. שאלה זו תישאר פתוחה עד אשר נברר אם זה מוכרח להיות מוכנס, ועורכי הדין של האוצר יחוו את דעתם בענין זה.

ברשות הפיתוח המצב פשוט, משום שיש חוק. אין ספק שעלינו להגיש חוק לתקציב הפיתוח. האפשרות של תקציב הפיתוח להיות טובא לפני הכנסת - דבר זה ברור. בוסף לכך יש סעיף מיוחד שכתוב שלא תוצא כל הוצאה שלא תקבל על עצמה כל התחייבות כספית, אם יהיה זה לפי המלצת ועדת הכלכלה. אני מציע ששר האוצר יגיש הצעת תקציב בענין הפיתוח.

א. בהיר:

אני מציע שמשרד האוצר יכניס את הפוזיציה הזו של תפקיד אדמיניסטרטיבי זה. אין כל הוראה בחוק מה לעשות בכסף של הוצאות כספי הפיתוח.

א. קפלן שר האוצר:

לפי נוסח החוק, ברור שתקציב הפיתוח קשור בתקציב הרגיל.

א. גרנות:

ברור לי שדין תקציב הפיתוח כדין התקציב הרגיל. פה ישנה המלצה של ועדת הכלכלה. אך בתקציב של ששה חדשים לא הכניסו חידושים, ובעיקר מכיון שאין לדעת מה יהיה אחר כך. אך בבוא היום נסדיר את הדבר הזה.

א. קפלן שר האוצר:

מה הן ההוצאות של תקציב רשות הפיתוח?

מר בן זכאי:

ההוצאות האדמיניסטרטיביות במשך השנה הן 50,000 ל"י.

א. בהיר:

הייתי בוועדת הכלכלה כאשר קבענו את החוק. רשות הפיתוח פועלת כמוסד של הפיתוח, ויש לתת לה תקציב, כדי שתוכל לפעול באופן שוטף ושלא תוציא כספים בלי אישור, במידה שיש לה הכנסה והיא רוצה לעשות איזו שהיא פעולה על סכום מסויים, אין צורך להביא את הדבר לכנסת. לכן, אני מציע, שאנו נכניס את תקציב הפיתוח לתקציב הרגיל, ואת האדמיניסטרציה של תקציב הפיתוח להכניס בתוך תקציב האוצר.

י. רוקח:

לפי מיטב ידיעותי האפוסטרופוס אינו מוכר עתה?

א. קפלן שר האוצר:

האפוסטרופוס אינו מוכר לאף אחד.

י. רוקח:

לאן הולך כסף זה?

הכל נמצא עדיין במטדיה של התהוות
והמקורות רק עתה מסתמים.

א. קפלן - שר האוצר:

היו"ר ד.צ. פנקס:
אני מבין שהוצאה אדמיניסטרטיבית יש
לרשום בתקציב הרגיל, מאחר שישנן
התחייבויות, וועדת הכספים צריכה להחליט עליהן לפי המלצת ועדת הכלכלה.
רצוי שזה יהיה סעיף מיוחד בהוצאות האוצר.

ישנן כמה הוצאות סידוריות, ועל כן
רציתי לרשום את ההכנסה משני הצדדים.

א. קפלן - שר האוצר:

לדעתי, יהיה יותר בריא אם רשות הפיתוח
יופיע כסעיף מיוחד.

א. גרנות:

אזי, יש לכתוב סכום של 25 אלף ל"י משני
הצדדים.

א. קפלן - שר האוצר:

מ ח ל י ט י ם

לקבל את הצעת שר האוצר ולרשום
25 אלף ל"י לתקציב הפיתוח.

אני מציע לרשום סכום גדול יותר.

א. בהיר:

היו"ר ד.צ. פנקס:
אשר לאדמיניסטרציה - ייתכן, שהיא
מוגזמת, מפני שישנן פעולות מסווגות
שעדיין לא שמענו עליהן, עדיין אי-אפשר להכניס כל סכום לתקציב, או
אפשר שהסכום ייקבע על-ידי שר האוצר, ואנו נרשום אותו משני הצדדים.

אשר לאפוטרופסים - ישנה הצעה לכתוב
סכום סמלי לכל אחד מהם. אני מציע שהשנה עוד נלמד את הבעיה הזו.

אני מציע להקטין את הסכום לאפוטרופסים
בלירה אחת מכל צד.

י. בדר:

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת בדר - 1
נגד - הרוב

מ ח ל י ט י ם

שאין לקבל את הצעת חבר הכנסת בדר,
ולהשאיר את המצב כמו שהוא.

ה ס ת י ל י ג ו ר י ת

לחבר הכנסת בדר.

היו"ר ד.צ. פנקס:

בנוסף חוק התקציב יש לכתוב, כי הסכום הכולל הוא 42.750.000 ל"י לזה הוספנו חצי מיליון ל"י לאגף המזון, ו-100 אלף ל"י לסעיף שבח מקרקעים, לארגוניה 55.000 ל"י, ולרשות הפיתוח 25.000 ל"י. את הסכום הכולל יש להוסיף לסיכום.

א.מ. גניחובסקי:

פירוש הדבר שזהו הסכום שהיה בשנה שעברה וכולל את התוספת לתקציב הבטחון?

אם קובעים תקציב לששה חדשים, יש לקחת בחשבון את התוספת על הסכום שהיה בשנה הקודמת? לי היה ברור שסכום זה נלקח מהרזרבה. בזמנו הוחלט לתת למשרד הדתות סכום של 20.000 ל"י, סכום שנלקח מהרזרבה, פירוש הדבר שזהו התקציב של שנה הקודמת, ואנו לוקחים ממנו 50% ומכניסים לתקציב את התוספת הדרושה לכל הסכומים. שאם לא כן יוצא שהמערכה מחושבת מראש ומכניסים זאת בצורה ברורה שכל הדברים שועדת הכספים החליטה, מקבלים את הסכום מהתוספת. נוסף לכך אם יש סעיף שכתוב באופן ברור שיש לקחת את הסכומים מהרזרבה ומצביעים על סכום זה, ומוסיפים לו 50% מהשנה הקודמת - זה ברור. אם נקבע איזה שהוא סכום למשרד המשפטים, וועדת הכספים מאשרת אותו, פירוש הדבר שהוא נכנס לתוך תקציב משרד המשפטים וכולל את התוספת. צריך להיות ברור לאלה שעושים את החשבון שזהו 50% מהתקציב המלא שנתקבל.

ע. ספלן - שר האוצר:

יש פה כנראה אי-הבנה בנוגע לסעיף זה. ברור, שכל הסכומים נכנסים לתקציב, כאשר אנו קובעים את הסיכום של 43.000.000 ל"י בערך, זה כולל את כל הסעיפים. את אשר רוצה חבר הכנסת גניחובסקי הוא שכאשר נבוא לסעיפים בודדים של ההוצאות, שאני מראש אחלק את הרזרבה. יוצא, איפוא, שאם שמהרזרבה של השנה שעברה הוצאתי כ-600.000 ל"י, ואת היתר אני שומר לעצמי, כאשר נבוא להוספות למשכורת. חלקתי כ-84 אלף ל"י למשרד ראש הממשלה ולעוד משרדים שונים. האם הציע חבר הכנסת גניחובסקי כי כבר עתה נקבע את הסכום שיש להוסיף למשרדים השונים? אם יהי כן, דבר זה עלול להשפיע על הסכומים האחרים. על כן נשאלת השאלה מה הם הסכומים שאתם מציעים לאוצר בכל הסעיפים האלה ולאן דוקא למשרד הדתות, שגם לו הוספתי מהרזרבה שלרשותי. נמצאים ברשותי עוד כ-400.000 ל"י, סכום זה אני שומר לעצמי, כי אינני יודע מה יהיה. ייתכן ואצטרך להוסיף לכל משרד ומשרד גם השנה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

המליון ל"י שנמצאו ברזרבה הוצאו לדברים חד פעמיים, ולא היה צריך להכניס סכומים אלה לתקציב החדש. למשל, למשרד הדתות היתה לנו התחייבות בהתאם לחוק השירותים הדתיים. שליש צריכה היתה לשלם הממשלה ושני שלישים - הרשויות המקומיות, כי הסכום שנרשם בתקציב הרגיל למועצות הדתיות לא הספיק כדי לכסות את ההוצאות, ואז שלם שר האוצר 20.000 ל"י מהרזרבה שלו. ברור שהתחייבות זו בעינה עומדת. אני אומר לחבר הכנסת גניחובסקי, כי אם יתברר שאיזה שהוא משרד לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו ויחסרו לה עשרות אלפים לירות, ישנו סכום שנצטרך לחלק אותו בין המשרדים השונים.

אשר למשכורות השופטים - זהו ענין שנקבע רק עתה. כן הוספנו לתקציב הבטחון, מלבד זה לא שינינו דבר בתקציב. אינני רואה כל הצדקה לשנות איזה שהוא תקציב. כאשר תוגש חלוקת התוספת של 4.400.000 ל"י נדון בכך, בשעה שנדון בהוצאות.

א.מ. גניחובסקי:

הענין אינו כה פשוט ואין זה בסדר שלא נכניס זאת כסעיף מיוחד - זה סכום מראש. אין להשוות את משרד האש הממשלה למשרד הדתות, כי למשרד ראש הממשלה הוספנו פעמים אחדות מהתוספת הזו. ובקשר לסעיף שאני מציע, הן החליטה הכנסת על כך עוד לפני שנה. על כן היה זה צריך להיות הסעיף הראשון.

היו"ר ד.צ. פנקס:

למועצות הדתיות היתה הקצבה של 130 אלף ל"י. עתה התברר שהם זקוקות ל-150 אלף ל"י, ודאי יוסיפו להם סכום זה.

היו"ר ד.צ. פנקס: חבר הכנסת גינחובסקי טוען שיש לרשום למשרד הדתות במקום 65.000 ל"י, 75.000 ל"י. מה משנה אם תינתן התוספת עתה או בעוד שבועיים? אני מציע להפסיק את הדיון כרגע ובזמן שנדון על ההוצאות נדון בכך. הסכום שרשם על-ידי מר זגני יהיה בתמאם למה שסוכם היום, כלומר יש להכניס את הסכום של 43.430.000 ל"י. יש להוסיף בסעיף 4 של הצעת החוק, כי התוספת השנייה תקרא: "תוספת".

י. רוקח: בסעיף 4 אני רוצה לתת את הזכות לחלוקת התוספת גם לוועדת הכספים.

היו"ר ד.צ. פנקס: ההנחה היא: שהחלטות על חלוקת הסכום הזה תעשה כפי שזה היה נהוג לגבי התקציב בכללו. שר האוצר מציע את שר מציע והכנסת משנה. כן הדבר, כאשר העניין בא לפני ועדת הכספים, היא יכולה להחליט על שינוי. המלים: "על פי המלצת שר האוצר" כובלות את ידי הוועדה להצביע אחרת. בניח, ששר האוצר יציע משהו ואנו נחליט אחרת. על כן אני מציע שנכתוב כמו שכתוב בתקציב הבטחון: "לפי הצעת הממשלה".

ס. סנה: הצעתי היא לשונית במקום שכתוב בסעיף 4: "בין יתר סעיפי ההוצאה" נכתוב: "בין שאר הסעיפים שבהוצאה". אחר-כך לש להוסיף ולכתוב: "שר האוצר יביא לוועדת הכספים הצעה לחלוקת התוספת, לדיון או להחלטה". מפני שהיזמה התקציבית היא בידי שר האוצר. אך לא כן הדבר לגבי התוספת הוא יביא הצעה לחלוקה ומישהו יכול להציע הצעה לחלוקה אחרת.

י. רוקח: אם שר האוצר יביא הצעה לחלוקת התוספת ואנו רשאים להחליט אחרת. מה יהיה אם נציע הצעה לסעיף מסוים שהשר לא הציע?

היו"ר ד.צ. פנקס: ברור שאנו יכולים להציע הצעות שונות ביחס לסעיף שאיננו קיים.

מר הניג: אם נשאיר את המלה: "המלצה", זה עלול לכבול את הידיים, אבל אם נכתוב: "על פי הצעת שר האוצר" - אין לה כובל.

ס. סנה: אם אומרים: "על פי הצעה" זאת אומרת שאפשר לקבל או לדחות את ההצעה.

היו"ר ד.צ. פנקס: היועץ המשפטי יבטא את הדבר כך שיעשה את החוק לברור, בצורה זו שאם כי שר האוצר יגיש את ההצעה הוועדה תהיה חופשית, כפי שהכנסת חופשית לאיזה תקציב יש להוסיף.

א.ס. גינחובסקי: לדעתי, יש להוסיף את המלים: "אחרי שנשמע את שר האוצר".

י. בדר: ישנו הבדל יסודי בין החלטת הכנסת והחלטת הוועדה. אם החליטה הכנסת - זהו חוק, כי הכנסת בטליא אתה היא סוברנית, והחוק שריר וקיים; גם אם זו היתה הצעת השר או לא.

לפנינו עניין של סמכות מוגבלת שאיננה

י. בדר:

יזמת חוקים ואותה עצמה צריך החוק להגביל. על כן יש לומר בחוק, כי ועדת הכספים אחרי שתשמע את הצעות שר האוצר תחליט על כך, ואין כל הבדל אם זה לפי המלצה או לפי הצעה.

אינני חסיד של ממשלות ועל כן אני חושב שבריא יותר אם ישנו סייג מתקציבים שדרושה קודם כל הצעה, ואי-אפשר לעבור עליה. אשר לסעיף 5 - אני רוצה שיהיה כתוב: תיקון לסעיף: "סכומי התקציב בסעיף ההוצאה, הרזרבה הכללית שבתוספת..." אני רוצה להסביר דבר זה. הממשלה היא זמנית והתקציב הוא רק לששה חדשים, והבקורת של ועדת הכספים צריכה להיות יותר כוללת. על כן זה צריך להיות תלוי בהסכמת ועדת הכספים, ואני עומד על נקודה זו. את סעיף 4 אני מציע למחוק.

מר הניג:
אפשר לכתוב: "כפי שועדת הכספים של הכנסת תחליט מזמן לזמן, והצעה לחלוקת התוספת תוגש לוועדת הכספים של הכנסת."

היו"ר ד.צ. פנקס:
אנו דנימעה בסעיף 4 המדבר על חלוקת התוספת. קבענו שדין התוספת הוא כדין התקציב כולו בכנסת, אלא שבמקרה זה תחליט על כך ועדת הכספים. אין לנו רוצים לשלול את יזמת הממשלה, ורוצים לשמור על חופש הוועדה להחליט על פי רוב דעות, ככל הצעה שאינה כלולה בהצעת האוצר. השאלה היא אם לנסח כאן: "על פי המלצת שר האוצר" או "על פי הצעת שר האוצר", או אחרת להוציא את השאלה הזו בכלל.

פ. נפתלי:
אינני חושב שיש כאן רק הבדלי ניסוח, אלא יש פה גישה שונה. לדעתי, צריך להיות כאן כתוב: "על פי הצעת שר האוצר" מה פירוש הדבר ששר האוצר צריך לקבל את הסכמתה של ועדת הכספים לדברים אלה? אם ישנם וויכוחים אל איזה שהם סעיפים ההחלטה יכולה לשנות את זה. אביא דוגמא טיאורטית. אביא דוגמא קונקרטי. אינני רוצה שועדת הכספים, בנוגד לדעת שר האוצר, תחליט לקחת את החצי מכל הסכום הזה ולתת לסעיף אחד. אך אם נכתוב: "לפי הצעת שר האוצר", דבר זה אינו דורש הוצאה גדולה יותר. אמנם אנו רוצים שזה יהיה תלוי בהסכמת ועדת הכספים. אך, לדעתי, התקציב של מחצית הכספים במדינה דורש שזה תהיה הצעת האוצר.

א. בהיר:
האם לפי הסעיף הזה יכולה ועדת הכספים להחליט על סכום יותר גדול מאשר על זה שישנו בהכנסות?

היו"ר ד.צ. פנקס: לא!

א. בהיר:
הבירור שהמנהל כאן אם שר האוצר לא מביא הצעה, יש אפשרות ליזמה חופשית לוועדה - דבר זה ברור. אך אני רוצה לציין, כי ההבדל בין ההחלטה בכנסת וההחלטה בוועדה הוא בזה, כי ההחלטה בכנסת היא בעלת ביקורת ציבורית, וההחלטה בוועדה היא חסרת ביקורת זו, משום שהדבר לא בא לוויכוח פומבי - דבר זה מחייב אותנו עוד יותר. ואין לעשות דבר ללא הסכמת האוצר. אינני אומר שאיננו יכולים לשנות את הדברים. אך אני מתנגד להוציא את המלים: "לפי הצעת האוצר" זאת אומרת שההחלטה נשארת בידי בוועדת הכספים לפי הצעת האוצר.

א.ס. גיחובסקי:
אני מוכרח להגיד שיש כאן שינוי יסודי לגבי החלטת ועדת הכספים על התקציב לששה חודשים. ישנו כאן תבאי כפול, כי כל ענין התוספת הוא לא ענין הממשלה, ודומה לכל שאלת התקציב. ההחלטה על התקציב נמסרה לכנסת.

א.מ. גניחובסקי:

והיא יכולה להפוך את תקציבו של שר האוצר מן הקצה אל הקצה. כך גם ועדת הכספים יכולה לעשות זאת. אך אם אתם רוצים לבטל את התנאי, אז גם המעשה בטל.

תקציב הרזרבה שייך לשר האוצר והוא הבעל-בית על תקציב זה, ועלול לנכות סכומים מסוימים מן המשרדים ששוכים כטו למשל, הוא החליט לנכות מיליון לירות משיקום הרזרבה לא תהיה בידי שר האוצר, והיזמה תהיה בידי ועדת הכספים, וישנו דברים אלה - לא יהיה כל יסוד לתקציב.

היו"ר ד.צ. פנקס: מה ההפרש לגבי הסכום הזה? הן ועדת הכספים לא תוכל לעבור עליו. על כן אני חושב שיש לשטור על הנוהג שהיה קיים עד כה, שהממשלה תציע את הצעותיה באמצעות שר האוצר. אינני מקבל את ההצעה שהוועדה לא תוכל לחדוג מן המסגרת ולהציע הצעות משלה.

א. קפלן - שר האוצר: **מאמצא** הוויכוח הוא חסוף ובאופן מעשי חסר ערך. יש לנו דוגמא שכתוב בחוק: על פי הצעת הממשלה זה נאמר לגבי סכומים שהם פי עשר יותר גדולים. על כן ברור לי, שאין זאת אומרת שכל מה שהממשלה מציעה צריך לקבל, כי אז אין צורך בוועדת הכספים. לדעמי, פה צריך להיות באמת כתוב: "הצעה", כי ניתנת האפשרות לכל משרד ממשלתי להציע את הצעותיו.

אם תקבלו את ההצעה שהוועדה מחליטה על חלוקת הסכום - היא תצטרך לחלקו. אם האוצר מחלק את הסכומים, אין זאת אומרת שהוא מחליט על כך, וההצעה צריכה לבוא מהאוצר. הוועדה יכולה להחליט או לשנות.

השאלה השנויה היא דלקטית מאוד, נצטרך להגיע פעם בכנסת לידי החלטה בקשר לכך. באנגליה מקובל שאפשר להקטין את הוצאות הממשלה, אבל לא להגדיל בכל סעיף וסעיף. כמה מתבטא הפיקוח והבקורת? זה מתבטא כאשר מוציאים כסף ובאים ואומרים שיש להפסיק זאת. אצלנו דבר זה עד היום לא נקבע. אני מציע גם בזה להשאיר את הענין פתוח. אני מקווה שכמו ברוב הדברים נצטרך להגיע לאיזה שהוא הסכם. תמיד יש לממשלה רשות לבוא לכנסת ולהציע תיקונים. לכן, אני מציע לקבל את הניסוח המקובל, אך אין זאת אומרת שאין אפשרות להכניס שינויים. אם למשל, אתם הצעתם סכום אחר, היה שר האוצר מכניס הסתייגות לכנסת.

מ ח ל י ט י מ

להשאיר את הטלים: "על פי המלצת שר האוצר".

היו"ר ד.צ. פנקס: אך יחד עם זה רוצים בפרטיכל שהוועדה בגבולות הסכום הקודם שעתיד לחלוקה מחליטה על פי רוב דעות חבריה מבלי להיות קשורה בכל סעיף וסעיף להצעת שר האוצר.

מ. סנה: אני רוצה לי הסתייגות לכל הסעיף. אני מציע פירוש של ההצעה שלא יהיה צורך בתוספת. אני מציע למחוק את כל הסעיף הזה.

מ ח ל י ט י מ

שאיין לקבל את הצעת חבר הכנסת בדר לסעיף 5 של הצעת החוק.

צריך אאאאא

היו"ר ד.צ. פנקס: נדמה לי, כי בטקום סעיף 6 (ג) לכלול את הסכום המוקצב למשרד הבטחון בסעיף זה וזה. נוסף לתקציב משרד הבטחון ושאינו להוסיף עוד סכום שייקבע: "על פי הצעת הממשלה" להגנה, והסכומים האלה יכללו את הסכום שבתקציב הבטחון.

א. קפלן - שר האוצר: מדוע שלא לשמור על הנוסח שהיה קיים בשנה שעברה?

מר הניג: אני רוצה להדגיש ולומר שמלבד הסכומים האלה.

היו"ר ד.צ. פנקס: ועדת הכספים תחלק את הסכומים לסעיפי משנה ולפרטים. הסכום שייקבע לתקציב הבטחון יכלול את הסכום שהוקצב למשרד הבטחון, לפי החלטת הכנסת.

מר הניג: כאן אין פירוט הסעיפים.

היו"ר ד.צ. פנקס: הסכום שייקבע למשרד הבטחון הוא חלק מהמקורות לכיסוי התקציב שיובא: "על פי הצעת הממשלה" בתקציב הרגיל שנקרא: "משרד הבטחון", ויש מושג תקציב הבטחון שכולל גם את זה.

א. קפלן - שר האוצר: אני מציע לבטח את סעיף 6 בשני סעיפי משנה ולא בשלשה.

י. גדר: בסעיף 6 (א) כתוב: "הסכומים שיקבעו על-ידי ועדת הכספים של הכנסת על פי הצעת הממשלה" אני מציע שהנוסח יהיה יותר קצר: "הסכום שיקבע בהחלטת הכנסת". בסעיף 6 (ג) אני מציע להשכיר בפירוש: "סעיפי משנה ופרטים".

אני מציע, כי בסעיף 6 כתוב: "מיום כ"ד אדר ב' תשי"א (2 באפריל 1951)" לא יוגדל הסך הכל של שטרי האוצר. יש לנו חוספת של 4,5 מיליון ל"י, ויש אפשרות לגייס כספים נוספים לתקציב הבטחון על-ידי מכירת קרקעות, או עומדים בפני יכולת מעשית לוויתור על הגדלת הסך הכל של שטרי האוצר. אינני מדבר על תקציב הפיתוח, האפשרות הטעמית היא כל כך חשובה ויכולה להביא למפנה עיקרי לכל המצב האינפלציוני.

ט. סנה: כבר בישיבה הקודמת עוררתי זאת, מחוץ לכל ענין פוליטי, התקציב הרגיל מגלה 25 מיליון ל"י, והצעת האוצר מגלה עוד 10 מיליון ל"י שמילווה פנימיות זאת אוטומט 35 מיליון ל"י גלויים לעין כל. נוסף לכך יש עוד תקציב בטחון - אתם טעוברים רושם שזה לאין ערוך. נדמה לי שאין כל סיבה מדוע לא להכניס לתקציב את הסכום הכולל, כי אאאאא מבהינה כלכלית והאטון של העם יהיה הדבר ידוע. אבל אם יצטרכו לנוחש, הרי כל ניחוש יהיה יותר גדול.

א. בהיר: אני רוצה שנגיע לידי כך שכולל לפרט את כל הסכום. מדוע, לדעתך, עדיין לא צריך לעשות את זה? באותו רגע שנגיע לכיסוי ~~ה~~ שני התקציבים בהכנסות הרגילות בלי מילווים אחרון בהצעת חבר הכנסת סנה. אני חושב שאנו לא רחוקים מיום זה, ואם נוריד מתקציב הבטחון את ענין ההקצעות, אולי כבר השנה נוכל לפרט את ~~אבל אאאאא~~ לפרט את הענין כרגע, ולצרף לזה את ענין המילווה בשגיל הבטחון, זהו דבר מסוכן.

היו"ר ד.צ. פנקס:
אני צריך להעמיד להצבעה את הצעת חבר הכנסת בדר, לדעתי, אין עדיין השעה כשרה לפרסם את תקציב הבטחון, כל זמן שלא גמרנו חוזה שלום עם השכנים הערבים הם עלולים להביא לנו נזק על-ידי גילויים אלה. הערבים יכולים לעשות להם את החשבון נגד כמה סיליונים עליהם להלחם. על כן עלינו להצביע את הצעת חבר הכנסת בדר ביחס לענין שטרי האוצר.

א. קפלן - שר האוצר:
אני רוצה לנסות לבקש את חבר הכנסת בדר להוריד את הצעתו. אני עצמי עושה את כל המאמצים כדי לא להגדיל את מחזור שטרי האוצר בטרינה. אני מנהל עתה משא-וופתן עם בנקים שונים בקשר לכך. אך כל זמן שלא קבלנו את הסיליונים יהיה קשה קצת להסדיר זאת. עלינו יהיה לקבל החלטה בקשר לשטרי האוצר, ולהביא זאת בצורת חוק. הצעתו של חבר הכנסת בדר תעשה את הרושם ההפוך מאשר הוא מבקש לאשות. נדמה לי, כי לא עושים דבר כזה בחוק התקציב. אם אצליח בדרכי ואוכל לנסות את זה - יהיה זה דבר גדול. על כל פנים אני מציע שלא לעשות זאת בצורה שמציע חבר הכנסת בדר.

י. בדר:
אני מסוכנע, שמוקודת מבט האופוזיציה הייתה צריך לעמוד על הצעתי, אבל אני מורש אותה.

היו"ר ד.צ. פנקס:
כן עלינו לקבל החלטה בקשר להצעת חבר הכנסת בדר האומר שרק על הכנסת להחליט על כך.

הצבעה

בעד הצעת חבר הכנסת בדר - 1
נגד - הרוג.

מחליטים

שאין לקבל את הצעת חבר הכנסת בדר שחקציב הבטחון יובא לכנסת.

הסתליגות

לחבר הכנסת בדר.

היו"ר ד.צ. פנקס:
אשר לסעיף 7 שבהצעת החוק - דברתי כאן על סכומים שלא יהיה צורך להוציאם. מה יהיה דינם? אך אינני יודע היכן סקומם. ייתכן ויש להוסיף סיטקא ולכתוב: "להעביר באישור ועדת הכספים של הכנסת טפאף אאפאא כל סכום מסעיף הוצאה לסעיף הוצאה...". זה בערך צריך להיות נוסח של חלוקת התוספת.

י. בדר:
אני מציע להוסיף אחרי המלים: "המטובה" את המלים: "בהסכמת ועדת הכספים של הכנסת".

הצבעה

בעד הצעת חבר הכנסת בדר - אחד
נגד - רוב

מחליטים

שאין לקבל את הצעת תיקונו של חבר הכנסת בדר.

הסתליגות

ט. סנה:

לסעיף 6 שבהצעת החוק אני שומר לי זכות הסתייגות שיש לכתוב: "בישיבה

סגורה של הכנסת".

היו"ר ד.צ. פנקס:

את תקציב הפיתוח נגמור מחר. אנו סיימנו את נוסח החוק ונשאר לנו לדון על ההוצאות. חכמית העבודה תהיה זו שאנו נדון בראשונה על תקציב הפיתוח, הוצאות וחוקים. אשר לתקציב הנוסף - היו הסתייגויות לחברי הכנסת בן-אליעזר ורוקח.

א.ס. גניחובסקי:

אני מציע להכניס את הסכום של משרד הדתות להוספה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

החלטנו בפרינציפ שמעיף זה יקבל תוספת סכום אחר. אתה אם שר האוצר מקבל הצעה

זו נוכל להכניס זאת/.

א. קפלן - שר האוצר:

אני חושב, כי אנו נדון על תוספת גם למשרד זה והוא יקבל את הדרוש. בין אם זה יהיה

מהררבה או מכל סכום אחר.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני רוצה לסכם את ענינו של חבר הכנסת גניחובסקי. אני מציע לו לחשוב עד מחר על ענין זה. ואם הוא יעמוד על כך נרשום לו הסתייגות. נותרו לנו כ-400 אלף ל"ל לשינויי משכורת לשופטים. אשר לתקציב ההוצאה - ישנן הסתייגויות. האם החברים פוכנים לרשום חלוקה אחרת?

ט. סנה:

אני רוצה לפנות לשר האוצר בקשר לענין שאינו שייך לתקציב, הדובר הממשלה הודיע, כי ענין קבלת ההענקת הכספית אינו טעון חוק. אני רוצה לקבוע שכל הכנסה של הממשלה וכל הוצאה של הממשלה יכולה להעשות עק אט היא כלולה בחוק התקציב או באחד התקציבים. הממשלה אינה יכולה להוציא כסף בלי אישור הכנסת. היא אינה אשירשאית לקבל הענקות, זהו חוק אלמנטרי בשעה שקיים פרלמנט, שהזכות על ההכנסה ועל ההוצאה שייכות לכנסת. אני רוצה ששר האוצר יודע אם הוא מתכוון לשמור על חוק זה, שאם לא כן יהיה לנו אתו ריב קונסטיטוציוני.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני רואית את הדבר בעתונות וקמלה לזאת בתור הלצה לא מוצלחת. העתונאי הוסיף

ואמר: "לעולם תקח".

א. קפלן - שר האוצר:

לא קראתם את הדבר בעתון ואינני יודע על כך. אך אני רוצה לומר, כי השאלה איננה חוקית כי אם פוליטית. כאשר בא יהודי מאיזו שהיא ארץ ומביא תמונה לממשלה ואסור לקבל זאת, עובדה היא שקבלנו. אבל כאשר נגיע לשמוש בכסף זה נראה אם זו היתה מחנה.

ט. סנה:

בסעיף תקציב הבטחון ישנו סעיף המדבר באופן מיוחד על סגביות ממויך-לארץ.

השאלה היא לא חוקית אלא פוליטית,
ואפשר לעורר אותה כשאלה פוליטית.

א. קפלן - שר האוצר:

אני מייעץ לשר האוצר להוועץ ביועץ
המשפטי של הממשלה.

ד. סנה:

אני מוכן להתייעץ.

א. קפלן - שר האוצר:

הישיבה נועלה בשעה 13.00